

אוסף סיפורים 'תרלג'

מתוך "ליקוטי שמואל"

מלקט ועורך ש. אייזיקוביץ

eisikovits1@gmail.com

הגיליון מופיע באתר 'לדעת' וכן ניתן לקבלו לאימייל מדי שבוע על ידי שליחת בקשה. eisikovits1@gmail.com,

058-4852-443

אודה לכם אם תעבירו את העלון לאנשיכם או כתובות של נציג עלון. אשמח לקבל הערות מחכימות ובל"נ אשתדל להתייחס אליהם. גם רשות להדפיס / לחלק / להעתיק / לשמור. - בשעת הצורך הרשות נתונה לאמור מהדברים שבעלון אף שלא בשם אומרם. אבל הבא להדפיס וידפיס בשם אומרם. יביא גאולה לעולם. כמו כן יש אפשרות לקבל כל עלון בכל שפה כמעט שתרצו בתרגום של ווארד.

החיבור הראשון הופיע במסגרת

'מפעל ליקוטי שמואל'

"זה היום עשה ה' נגילה ונשמחה בו"

בשעה טובה ומוצלחת, בסייעתא דשמיא, רואה אור ספר חדש ומפעים:

ליקוטי שמואל – חומש בראשית

לאחר שנים של עיון, איסוף, ליקוט ועריכה, יוצא לאור ספר ייחודי המאגד – סוף מעשה במחשבה תחילה את מיטב הקטעים, המאמרים, הסיפורים והמשלים שהופיעו בעלוני פרשת השבוע בשנים האחרונות. דברי חן ושכל טוב, שנבחרו בקפידה וערוכים בטוב טעם, כדי להחיות את הלב ולהאיר את השולחן.

- מתוכן הפרקים: רעיונות מאירי עיניים לפרשיות השבוע • משלים מעוררי מחשבה
- סיפורים נוגעים ללב • פנינים להעשרה ולהעברה בשולחן שבת

מתאים ללימוד אישי, למסירת דבר תורה ולשיחה משפחתית

ערוך ומוגש בעמל רב על ידי הרה"ג שמואל אייזיקוביץ שליט"א

כעת למכירה במחיר שווה לכל נפש – כרך ראשון על חומש בראשית

להזמנה:

<https://dash.bookpod.co.il/product/2231>

דמיונות (הרה"צ ר' אלימלך בידרמן שליט"א)

מעשה באדם שנזקק לקרדום כדי לחפור, ורצה לשאול אותו משכנו. התיישב לחשב חשבונות: האם השכן יסכים להלוות לי? אולי כן? בעצם, מה פתאום שילווה לי, הרי הוא אדם קצת קשה ואכזרי, זה לא מתאים לו. אבל מצד שני, למה שלא ייתן? הרי מעולם לא עשיתי לו רע! ובכל זאת, בטח הוא יסרב כך התרוצצו המחשבות בקרבו והסעירו אותו, עד שניגש לבסוף אל דלת השכן ודפק עליה. ברגע שפתח השכן את הדלת, עוד לפני שהספיק לומר מילה, התחיל הלה לצעוק לעברו: לא עשיתי לך שום דבר! מדוע אינך רוצה להלוות לי?! השכן העומד בפתח הביט בו בתדהמה ולא הבין על מה המהומה. מדוע אתה צועק - שאל אותו - האם אתה זקוק למשהו? כן, ענה האיש במבוכה, אני צריך את הקרדום. בבקשה, אמר השכן והושיט לו את הכלי, כשהוא תמה בליבו על ההתנהגות המוזרה. רק כשחזר האיש לביתו, החל להתעורר מתעתועי מחשבותיו: מה פתאום צעקתי כך? כיצד נתתי לדמיונות שווא להשתלט עלי ולנהל אותי?

זהו עומק העניין של "ויפתח ה' את פי האתון - "לעיתים אדם מנהל מלחמות שלמות, בונה תרחישים ומגיב מתוך דמיונות שברא לעצמו, עד שהמציאות טופחת על פניו ופותחת את עיניו.

היזהרו בבני עניים (ישיבת חכמי לובלין, חלק א, עמ' פט-צא)

בעיירה גלינה התגורר סנדלר פשוט, ר' בנימין בייטרק שמו. בנו אפרים לעומת זאת היה ילד כשרוני, חד תפיסה ומבריק, ובלבו בער רצון עז להוסיף דעת. אלא שמחמת מעמדו המשפחתי נחשב בעיני סביבתו לילד רגיל בלבד, ולא זכה לתשומת הלב הראויה.

בשנת תר"ע נטל המהר"ם שפירא על שכמו את עול רבנות גלינה, לאחר שקיבל לכך את ברכתו של האדמו"ר מצ'ורטקוב. ומיד בבואו לעיר פקח את עיניו על מצב החינוך. בחושו המיוחד הבחין בכישוריו הברוכים של הנער, אך המתין לשעת הכושר שבה יתגלה הדבר לעין

כל.

באחד המבחנים הפומביים, שהתקיימו במעמד ציבור גדול ובראשם פרנסי הקהילה וראשי המוסד, קרא הנער אפרים בעל פה את דברי המשנה במסכת בבא מציעא (לז.): 'שנים שהפקידו אצל אחד, זה מנה וזה מאתיים ... וכן שני כלים, אחד יפה מנה ואחד יפה אלף זוז...!'. כאן הפסיקו המהר"ם, ושאל: אמור נא לי, אפריימ'ל: מדוע ברישא כשהמשנה מדברת על מעות, הדוגמא היא מנה ומאתיים, ואילו בסיפא כשמדובר בכלים, המשנה נוקטת כלי אחד יפה מנה וכלי אחד יפה אלף זוז? השיב אפרים מיד: חז"ל גילו לנו את הכלל ש'אדם רוצה בקב שלו יותר מתשעה קבין של חברו' – במעות הכלל הזה לא תופס כי הכסף איננו אישי, ודי במאתיים כדי שהאדם יחמוד את ממון חברו. אבל בכלים, אילו היה הכלי היפה שווה מאתיים בלבד לא היה הרמאי טוען שהוא שלו, שהרי אדם מעדיף את שלו. רק כאשר הכלי שווה אלף זוז וערכו רב כל כך – יותר משיעור של אחד כנגד תשעה – אזי יש מקום שיחמוד אותו ויטען עליו שהוא שלו.

נרעש ונפעם עמד רבינו לשמע תשובה חריפה כל כך מפיו של ילד רך בשנים. אך לא הסתפק בכך, והוסיף לשאול אותו לעיני כל הקהל: אפריימ'ל, שמא תתרץ לי קושיא נוספת, המפליאה אותי מאוד: מדוע אתה לומד בכיתה נמוכה כל כך? אפריימ'ל השיב לאלתר: מפני שהוועד הנוכחי הסיח דעתו מאזהרת חז"ל: "היזהרו בבני עניים".

התשובה הקצרה הדהדה בחלל האולם... מקרה זה ליווה את המהר"ם כל חייו, והוא עמל ללא לאות לשפר את תנאי הקבלה למוסדות החינוך. יש אומרים כי סיפור זה היה הגורם העיקרי לפתיחת ישיבת חכמי לובלין.

המלצת ה"שפת אמת" (קונטרס 'אשר' מי שגדל בתורה, חמודות שמואל, להגרמ"מ שולזינגר זצ"ל עמ' ס"גפא):

בצעירותו של רבי שמואל שולזינגר זצ"ל, בהיותו בן שבע וחצי, חלה במחלת טיפוס קשה. מחלתו לא עזבה אותו במשך 8 שבועות. חום גופו הגיע לארבעים ואחת מעלות, ולא ירד ולו בפסיק אחד... מצבו של הילד החמיר מיום ליום. הוא נראה כ'מוזלמן' – עור ועצמות בלבד. מצבו כה הורע, עד שאמו קיימה את הסגולה הכתובה בספרים, שאם יש חולה 'מסוכן' – מחלקים את בגדיו וכאילו מתחילים הכל מחדש.

היא חילקה את בגדיו לילדי עניים בעודה מייחלת לישועת ה', אך מצבו הוסיף להיות קשה מאד. בכל יום היתה אמו מתפללת בדמעות במשך שעות ארוכות, אומרת פרקי תהילים בעודה מחזיקה בידה את הספר 'שפת אמת' על התורה. לבעלה, אביו של רבי שמואל, היתה קביעות

בלימוד ספר ה'שפת אמת' על הפרשה בכל שבת (כעשרים עד שלושים עמודים, מה שאמר בשבתות השנה משנת תר"ל עד תרס"ה, שלושים ושש שנים) וידע את ה'שפת אמת' על בוריו, ובכל שנה בה' בשבט (יום היארצייט של ה'שפת אמת') היה דורש מספר ה'שפת אמת'. ולכן האם, בסערת נפשה, החזיקה את ספר ה'שפת אמת' צמוד לליבה, נשאה עיניה לשמים והתחננה: ריבונו של עולם, בזכות זה שהאבא של הילד לומד את ה'שפת אמת', אנא עשה שה'שפת אמת' יעמוד להמליץ טוב לרפואתו! כך עמדה והתפללה לאורך 8 השבועות הללו, ולא התייאשה ולא פסקה מלהתפלל גם כשהמצב לא הוטב.

עם היוודע מצבו של הילד לסבתא שבירושלים, מיד עלתה על האוטובוס הראשון ונסעה את הנסיעה הארוכה מירושלים לחיפה. כשהגיעה לחיפה - לא נכנסה לבית בתה ואף לא מיהרה לבית החולים לראות את הילד, אלא רצה לבית המדרש המרכזי. היה זה בצהרי היום, בזמן שבית המדרש היה ריק מאנשים. היא נכנסה לבית המדרש, פתחה את ארון הקודש והתפללה שם בבכיות נוראות, ורק לאחר מכן נסעה לבית החולים. כשהגיעה לבית החולים, המצב היה חמור ביותר. משנכנסה, שאל אותה הרופא 'מי את?' - 'אני הסבתא של שמואל' השיבה. הרופא: 'אמרי נא, האם אמר לה לבתך ישנם ילדים נוספים בבית?' הסבתא הבינה מייד את כוונת דבריו, וכי הוא מנסה להכין אותה אל העתיד להתרחש בקרוב, ובפקחותה ענתה לו: 'לבן אדם יש 10 אצבעות, האם נאמר לו: 'יש לך יותר מידי, מספיק שיהיו לך 9 אצבעות, תן אחד...??'

באותו לילה ראה אבי הילד את ה'שפת אמת' בחלומו ואמר לו: 'הילד יבריא'. ואכן אט אט החל חומו לרדת עד שבאורח נס הבריא!

הרכב הגנוב

המשפחה גדלה והתרחבה ב"ה. ההורים החליטו לקנות רכב של שבעה מקומות, כמובן יד שנייה. החליטו ללכת על רכב מיצובישי מדגם אוטולנדר. אב המשפחה התחיל לחפש רכב מסוג זה. ערך אינספור חקירות ובירורים, עד שמצא רכב כזה שמצא חן בעיניו. מחירו - מאה אלף שקל. זה היה הסכום של החסכוניות שחסכה המשפחה בשנים האחרונות. את כולו הקדישו לתשלום עבור הרכב שישרת את המשפחה בת שבע הנפשות.

לפני הקנייה האב לקח את הרכב לבדיקה. הבודק אמר לו: "הרכב במצב מצויין". האב שאל: "המוכר רוצה מחיר מחירון, שווה?". "שווה יותר, יש ריפודים מעור ועוד תוספות, כדאי מאוד". האב הלך עם המוכר, משה כץ שמו, לסניף הדואר לעשות העברת בעלות. הוא ביקש מהפקידה שתבדוק אם הרכב משועבד או מעוקל. היא בדקה במחשב ואמרה: "הרכב לא משועבד ולא מעוקל, אתה יכול לבצע את הקנייה". הוא הוציא את החסכוניות, נתן למוכר וקנה את הרכב.

אחרי שבוע הוא התקשה בהפעלת המולטימדיה ברכב ולכן הוא התקשר למשה כץ, ממנו קנה את הרכב, אך לא היתה תשובה. הוא ניסה שוב ושוב – לא עונים. אחרי כמה ימים ענה משהו ואמ הטלפון של משה כץ. הוא התקשר ואישה ענתה לו. "שלום", אמר, "קניתי מכם את הרכב מיצובישי אאוטלנדר לפני שבוע". "לא מכרנו שום רכב", האישה קטעה אותו. "יש לכם מיצובישי אאוטלנדר?". "כן". "ולא מכרתם אותה?". "לא". "אולי בעלך מכר ואת לא יודעת?", שאל. היא ענתה: "היום בבוקר הוא לקח אותי ברכב". "רגע אחד", אמר האיש, "מספר הרכב הוא אחד תשע, ארבע...?". "כן". "ולא מכרתם אותה? איך זה יתכן?". "אני לא יודעת, תדבר עם בעלי". הוא דיבר עם הבעל ותוך כדי שיחה הבין שהרכב קיים פעמיים ושניהם על שם 'משה כץ', כלומר: אחד הרכבים גנוב ורוב הסיכויים שהרכב הגנוב הוא שלו. הוא הלך למוסך. המוסכניק בדק את מספר השלדה שעל המנוע, בדק את המסמכים והודיע לו: "מצטער, אדוני, אבל הרכב הזה גנוב. העבירו אותו על שם משה כץ".

היהודי הלך לתחנת המשטרה. כשנכנס אמר לשוטר התורן: "באתי לכאן בקשר לרכב גנוב". השוטר הושיט טופס ואמר לו: "הגעת לטלפון ציבורי בבית ספר". הוא לא הבין איך זה יכול להיות. חייג 144 וביקש את מספר "גנוב לך את הרכב. תמלא פרטים בטופס ותהיה בקשר". "לא גנוב לי את הרכב", הוא סיפר שקנה רכב, עשה העברת בעלות, וכעת התברר שהרכב גנוב. השוטר שאל: "עוד כמה זמן יש טסט לרכב?". "עוד חצי שנה" ענה. "טוב, נשארה לך חצי שנה להינות מהרכב. בעוד חצי שנה, כשתבוא לעשות טסט, יקחו לך את הרכב". "היהודי יצא משם מבולבל. הוא רצה להשיב את הרכב הגנוב לבעליו, אך לא ידע איך עושים זאת. וכי יתחיל להתקשר לסוכניות ביטוח וישאל אותם אם משהו הודיע שנגנב לו מיצובישי אאוטלנדר? הוא התקשר 144 וביקש רשימת סוכני ביטוח. הוא התקשר לראשון. "תגיד, בשבוע האחרון משהו התלונן שגנבו לו מיצובישי אאוטלנדר?". "לא". כך עבר אחד אחד, עד שסוכן ביטוח אחד אמר לו: "לפני יומיים משהו התלונן שגנבו לו מיצובישי אאוטלנדר". "תן לי את מספר הטלפון שלו. אני רוצה לדבר איתו", ביקש. הלה נתן לו את המספר. מיודענו התקשר ושאל אותו: "גנבו לך מיצובישי אאוטלנדר?". "כן", ענה, "איך אתה יודע?". "מספר השלדה שלה הוא כך וכך?". הלה בדק ברישיון הרכב ואומר: "כן, זה המספר". הוא סיפר את כל הסיפור ואמר לו: "בוא ניפגש, אני רוצה להחזיר לך את הרכב". הם קבעו להיפגש. מיד בתחילת הפגישה שאל בעל הרכב הגנוב: "כמה אני צריך לשלם לך על הרכב?". "מה פתאום שתשלם לי, גנבו ממך, לא ממני." "כמה שילמת עליו?". "מאה אלף שקל". "אבל אתה יודע, יש דרכים אחרות. קח בקבוק נפט, שפוך עליו, תעלה אותו בלהבות, ותקבל את שווי מהביטוח". הוא אמר לו: "אני לא גונב מחברת הביטוח! את הרכב הזה שנגנב ממך, אני מחזיר לך כמו שהוא". בעל הרכב התפעל: "אני לא מאמין שיש אנשים כאלה בעולם! אתה מחזיר לי את הרכב בלי לקבל כסף?". "כן, אני לא אוציא

שקר מפי. החלטתי עם אשתי, שה100,000- נח שחסכנו וירדו לטמיון יהיו לכפרת עוונות. בזמן הקרוב נלמד להסתדר בלי רכב."

הסיפור המרגש התפרסם והגיע לאוזני איש תקשורת מפורסם. התקשרו אליהם מההפקה וביקשו להזמין אותם לרדיו לספר את סיפורם לכל המאזינים. היהודי אמר שהוא צריך לשאול את הרב שלו ויחזיר להם תשובה. הרב אמר לו ללכת ויעשה קידוש ה'. הוא התארח בתוכנית הרדיו וסיפר על זה. כמה שעות לאחר מכן קרה דבר מדהים: נציג חברת מיצובישי התקשר אליי, ואמר שחברי הנהלת החברה שמעו את הסיפור ברדיו. בגלל שעשה להם פרסומת גדולה, החליטו להעניק לו במתנה מכונית אאוטלנדר חדשה. מהליכה בדרך האמת לעולם לא מפסידים.

לעמוד בניסיון II" (שש באמרתך" עמ' תשג)

אספר סיפור שאני מכיר באופן אישי, שמעתי אותו מבעלת המעשה:

מדובר בבחורה מוכשרת מאוד, בת של ראש ישיבה גדול ותלמיד חכם, שעבדה במשרד של רואה חשבון במשך שמונה-תשע שנים. היא עבדה שם שתיים עשרה שעות ביום, ומילאה את מקומן של כמה פקידות. מרוב שהיתה שקועה בעבודה "לא היה לה ראש" לשמוע שידוכים, ועד גיל שלושים נותרה רווקה. הוריה התנחמו בכך שלכל הפחות היא עסוקה בעבודתה, ולא יושבת מתוסכלת כפי שקורה לבנות אחרות בנות גילה במצב כזה.

יום בהיר אחד, לא פחות ולא יותר, בעל המשרד קורא לה ומודיע לה שהוא מפטר אותה מעבודתה. ככל הנראה, הוא חשש בליבו שהיא עלולה לפתוח משרד עצמאי ולמשוך אליו את לקוחותיו. ראשה הסתחרר לרגע: "מה הוא רוצה ממני? אני עובדת במסירות ובנאמנות אף מעבר לשעות העבודה! אני משדרת 'ראש גדול' ולא 'ראש קטן' כפי שנוהגות פקידות אחרות! אולי אקח אותו לדין תורה?" הרבה מחשבות התרוצצו במוחה, אך כעבור רגע התעשתה, והחליטה: "לא כדאי להתווכח. לא כדאי לריב. לא יצא מזה כלום. אם זה רצון ה' – אקבל אותו באהבה". ואמרה: "תודה רבה לך על השנים שהעסקת אותי. שיהיה לך בהצלחה בהמשך", ועזבה את המשרד.

פתאום נהיה לה זמן פנוי... והיא התחילה להתעסק בשידוכים. היא נזכרה שלפני כשנה הציעו לה בחור מיוחד במינו מיישיבת מיר, ומרוב טרדה "הורידה" את השידוך. הוריה החליטו "לעורר" שוב את השידוך, וברוך השם היא התארסה עם אותו בחור. כעבור חדשים נחוגה החתונה בשעה טובה ומצלחת. בדיוק עם סיום ימי "שבע ברכות", המעסיק הקודם התקשר אליה וסיפר לה שכל הלקוחות התלוננו בפניו שהמשרד לא מתפקד כמו שתיפקד בעבר, והוא מתנצל בפניה ומבקש ממנה לחזור לעבודה, והוא מתחייב לשלם לה משכורת גבוהה יותר ולשפר את תנאי עבודתה.

הנה כי כן: הקב"ה לא נותן מכות בשני מקלות. אם הקב"ה לקח לה את הפרנסה – הרי זה כדי לפתור את הבעיה השניה, ולתת לה את הזמן להתעסק בשידוכיה. אם היתה מתווכחת עם המעסיק שלה, או הולכת איתו לדין תורה, וכי זה היה עוזר לה? וכי היה מחזיר אותה לעבודה ומשפר את תנאיה? שום כלום לא היה יוצא מזה! אבל היא השכילה להתגבר על עצמה ולשתוק! למרות כל מה שעמד לה על הלשון לומר למעסיקה כפוי הטובה, העדיפה להתגבר ולשתוק ולהאמין אמונה שלמה בקב"ה, ולכן זכתה לנס ושבה לעבודתה בתנאים משופרים.

הנה כי כן: המפתח לניסים הוא העמידה בניסיון, היכולת להתגבר, היכולת להישאר דבוק וקשור לקב"ה בכל מצב.

מילה אחת II (עפ"י הספר שי עולמות עמ' 30-31 ועמ' 71-73)

צבי בן החמש עשרה היה פליט מפולין, שנאלץ לעזוב את ביתו מאימת גזירת הגיוס. היה זה בתקופת מלחמת העולם הראשונה, זמן קצר לאחר חג השבועות, הגיע לוינה ומיד פנה אל אחד מבתי הכנסת המפורסמים שבאוסטריה.

היתה זו שבת מברכים של חודש תמוז, כנהוג הכריז הגבאי את פרטי המולד, של החודש: המולד יחול ביום שלישי בלילה, בשעה אחת. הקהל המתין בסבלנות לפרטים הנוספים, לדקות ולחלקי הדקות, אך הגבאי לא המשיך, לאחר רגעים אחדים, משהוסיפה הדממה למלא את חלל בית הכנסת והגבאי הבחין שאיש לא ממשיך בתפילה, הבין הגבאי למה הקהל שותק, והסביר. החודש הזה אנו עדים לתופעה בלתי רגילה, תופעה המתרחשת אחת לשמונים ושבע שנים, מולד החודש הוא בשעה אחת בדיוק. הפעם הבאה שתופעה זו תחזור על עצמה תחול בחודש מרחשוון של שנת תשס"ה, מי יתן וכולנו נזכה להגיע ליום הזה בבריאות טובה, איחל מעומק ליבו. הסברו של הגבאי נתקבל בחיוך, התופעה אכן מעניינת מאוד, ובאשר לפעם הבאה, מי יודע מה יעלה בגורלם של היהודים, עד אז שמונים ושבע שנים הן פרק זמן ארוך, הימים ימי מלחמה הם, מי יודע מה ילד יום. אבל היה אחד שלא השאיר את הברכה כך ללא מענה, אמן הכריז בכל תוקף, היה זה הנער בן החמש עשרה צבי, הפליט מפולין, שהשכיל לתת תוקף לברכה.

מאותו הרגע ואילך עטפה את צבי תחושה של בטחון ואמונה עזה, בכל הרגעים הקשים, בכל המשברים והניסיונות שידע במלחמות העולם הראשונה והשניה, ליוותה אותו ברכת הגבאי, והאמן שענה בכל כוחו. אני אשרוד, לחש לעצמו, בעזרת השם עוד אזכה לברך פעם נוספת את ברכת המולד, שתחול בשעה עגולה, בראש חודש מרחשוון של שנת תשס"ה. רבי צבי אכן שרד, בחסדי שמים, ראש חודש מרחשוון, של שנת תשס"ה חל ביום שלישי בשעה שתיים אחר חצות בדיוק. לאחר שעברו שמונים ושבע שנים, היה רבי צבי היחיד מכל מתפללי בית הכנסת

שבאוסטריה שזכה לחוות פעם נוספת תופעה נדירה זו, בגיל מאה ושנים. צאו וראו מה גודלה של אמירת אמן, אף לברכת הדיוט ומה גודלה של אמירת אמן על ברכות שתקנו חז"ל ועל הזהירות הגדולה מדיבור בתפילה מסופר עוד בספר הנ"ל :

בעירה ניזי שבסלובקיה, צעדו קבוצות קבוצות של יהודים, בבגדי שבת לעבר בית הכנסת הראשי, שמועה פשטה קרב יהודי הקהילה לפיה הדיין המפורסם, הגאון רבי אברהם שטרן, חתנו של רבם רבי יוסף מאיר קיגרמן, ישא דרשה, בית הכנסת היה מלא מפה לפה, איש לא רצה להחמיץ הזדמנות מיוחדת זו.

לאחר דרשה חוצבת להבות עבר הדיין המפורסם לנושא שונה לחלוטין, הוא הוכיח את הציבור על נגע הדיבור בשעת התפילה וציטט את דברי רבי משה קורדוברו - הרמ"ק, שאמר כי ראשי התיבות של המילה שיב"ה - הכוונה לאריכות ימים, הם ש'תיקה יפה ב'שעת ה'תפילה. והמשיך ואמר, מי שאינו מדבר דברים בעלמא בשעת התפילה ומקפיד לענות אמן ואמן יהא שמיה רבא, זוכה לאריכות ימים, וההפך נכון הוא חלילה, מבלי לפתוח פה לשטן. הדברים מצאו הד בלב השומעים, ובתפילות מנחה ומעריב שהתקיימו לאחר מכן לא הוציא איש הגה מפיו שלא לצורך, בבית הכנסת היתה דממה מוחלטת, והכל הקפידו שלא לדבר בעניני חולין בזמן התפילה. מלבד צעיר בשם נפתלי, באותו לילה חלם נפתלי חלום, והנה בחלומו עומד הוא לפני בית דין של מעלה ואצבע מאשימה מונפת מולו, נמצאת חייב בדין, הדהד הקול נגזרה עליך מיתה, על מה ולמה? התחנן נפתלי על חייו, צעיר אני לימים, אשה וילדים כרוכים על צוארי לפרנסם, ורבות עוד נותר לי לעשות בחיי. דברת בזמן אמירת הקדיש ולא ענית אמן ואמן יהא שמיה רבא, השיב הקטגור. לא ידעתי עד כמה גדול עוון זה, הוסיף וביקש, לפתע נשמע קולו של קטגור נוסף, האם לא נכחת בדרשה שנשא הדיין בשבת? האם לא שמעת את הדברים שהביא בשם הרמ"ק, כי ענית אמן סגולה היא לאריכות ימים, וכן להפך? נפתלי נאלם דום, מה יוכל לטעון להגנתו, במר נפשו זעק, אנא, תנו לי הזדמנות נוספת. אני מקבל על עצמי לעולם לא להוציא הגה מפי בזמן התפילה, ולהשתדל שלא להפסיד 'אמן' אחת, אעשה הכל כדי לעורר יהודים אחרים לחשיבות הענין, אנא. נפתלי התעורר בפחד, כשכל אבריו רועדים, כל פרט מאותם רגעים של חלום נחקקו בזכרונו, הכל נראה כה מוחשי כדי לקיים את הבטחתו החליט לפרסם את חלומו הסיפור עבר במהירות מפה לאוזן והותיר רושם עז.

פי האתון

מסופר על רבי אייזל חריף שהשתתף באסיפה חשובה של עסקני הציבור בעירו, שרבים מהם היו הדיוטות שעלו לגדולה ונאחזו בקרנות הציבוריות בזכות ממנם.

משהתחילו להתווכח, החלו לנגח בינם לבין עצמם מי הוא יחסן גדול יותר, והיה כל אחד מתפאר בייחוס שלו, בערכו ובעושרו. עברה שעה ארוכה ולא הספיקו לדון בשום עניין העומד על הפרק, מחמת הוויכוחים וסיפורי הייחוס. עמד רבי אייזל חריף על רגליו ואמר: רבותי, אספר לכם מעשה. פעם אחת באו החמורים לפני בית דין של מעלה וטענו: ריבוננו של עולם, למה נשתנינו מכל בהמה וחיה? החיות, אין להן בעלי בתים שמשעבדים אותן, הן ביער ואין האדם שולט בהן, והן מוצאות פרנסתן בכבוד, בלא הכנעה. הבהמות, אמנם הן נכנעות תחת יד בעליהן, אבל מזונותיהן נתונים להם בשפע. אבל אנו החמורים, אין לנו מנוחה לא ביום ולא בלילה, עובדים עימנו כל מיני עבודות פרך, ולא עוד, אלא שכל עצמנו אין אנו אלא שם גנאי לשימוש בני אדם. אם גזירה היא מלפניך - נקבל, אבל יינתן לנו, לפחות, כוח הדיבור, למען נוכל לדבר ולתנות צרותינו וכאבנו, לבקש רחמים אצל הבעלים שלא ישתעבדו בנו כל כך.

נתקבלה בקשתם, ולאתוננו של בלעם, חמור החמורים, החמור החשוב ביותר, ניתנה רשות הדיבור. והנה אחרי שאתון זו ספגה מכות שלוש פעמים, מה עשתה? התחילה לדבר בענייני ייחוס: "אנכי אתונך אשר רכבת עלי מעודך עד היום הזה" וגו'. כיוון שראו בשמים כן, אמרו: יפה שתיקה לחכמים, כל שכן לחמורים, ולקחו מהם את כוח הדיבור.